

Z Ktové k Velké Hoře

Milý čtenáři!

Kavárna je poloprázdná.

Sedím s panem kavárníkem před podnikem a kouříme.

Pan kavárník je nervózní, v duchu počítá tržbu.

Já taky nejsem zrovna v pohodě. Čekní na výplatu... možná to znáte.

Před chvílí jsme vyslechli naši populární herečku.

Říkala, že v divadle museli zrušit představení. Lidi nechoděj.

Chudneme. Sedíme, kouříme, každý je se svými starostmi.

Taková je ta dnešní doba.

Nervózní. ☹️

TÝDEN EXPERIMENTÁLNÍ ARCHEOLOGIE
10. 10. 2023 – 14. 10. 2023, Atrium muzea (9:00—16:00)

úterý 10. října 18.00 hod.

BYDLÍ JAKO PRAČLOVĚK / PŘEDNÁŠKA

Nové archeologické objevy v Ohrazenicích a jejich kontext... aneb od pravěku do středověku. Přednáší Roman Sirovátka

středa 11. října

NEBUĎ JAKO PRAČLOVĚK

Praktická ukázka výroby mouky semíláním zrna na ručním slovanském mlýnku. Lektor Jaroslav Fieger

NAKRM SE JAKO PRAČLOVĚK

Pečení placek z namleté mouky na kameni. Lektorka Lenka Tuláčková

čtvrtek 12. října

ZATOP SI JAKO PRAČLOVĚK

Aneb jak se zahřát v době kamenné — ukázky oblečení, kožešin, nástrojů a zbraní, rozdělání ohně několika různými technikami. Lektor Jan „Tonda“ Půlpán

OZDOB SE JAKO PRAČLOVĚK

Výroba bronzové volutky, repliky nálezu šperku z Maškových zahrad
Lektorka Šárka Obročnicková

čtvrtek 12. října 18.00

**CESTUJ JAKO PRAČLOVĚK /
PŘEDNÁŠKA**

Expedice Monoxylon IV. — Dobrodružná výprava jednoho kmene
V létě roku 2023 zažila skupina lidí neobvyklou plavbu, kdy na vlastnoručně vyrobené replice neolitického plavidla přepádlovala Egejské moře. Jaké to je posunout se v čase o 8 000 let? Lektor Martin Drahorád

pátek 13. října

PRACUJ JAKO PRAČLOVĚK

Broušení pravěkých nástrojů z metabazitu a jejich praktické použití.
Lektor Martin Drahorád

HRAJ SI JAKO PRAČLOVĚK

Výroba kostěného hracího kamene z doby laténské. Lektorka Jana Válková
Střílková

sobota 14. října

OBLEČ SE JAKO PRAČLOVĚK

Tkaní na karetkách a na hřebenovém stávku – textilní techniky známé od doby bronzové. Lektorka Lucie Novotná, vstup volný

Grafické listy Pavla Hlavatého mohou být součástí i vaší umělecké sbírky

Výstava uznávaného grafika Pavla Hlavatého je k vidění již třetí týden a na recepci expozice Horolezectví se od minulého týdne nachází prohlížečí alba s dalšími 300 menšími grafickými listy k prodeji. Oproti rozměrnějším rámovaným grafikám na výstavě se tyto komornější práce nabízejí za velmi

atraktivní ceny začínající už na 150 Kč! Návštěvníci si tak mohou odnést osobní vzpomínku na zhlédnutou výstavu a zároveň cenově přijatelný originál reprezentující velmi kvalitní grafickou tvorbu respektovaného autora. Práce jsou charakteristické autorovou virtuózní kresbou a vypravěčským bohatstvím, kdy je do zpravidla poměrně úsporného formátu mistrně nakomponována celá řada souvisících motivů, aby co nejkomplexněji předaly autorovo poselství. V tematicky nesmírně širokém

repertoáru Pavla Hlavatého si jistě svého favorita najde každý – na grafikách se objevují náboženské výjevy, města s jeho památkami, významné osobnosti historie, politiky, vědy i umění (nejen výtvarného, ale i hudby či literatury), stěžejní díla dějin světového výtvarného umění, zvířata i erotické motivy. Vedle menších grafik a exlibris jsou k nahlédnutí také dvě nové publikace o tvorbě Pavla Hlavatého, které si můžete zakoupit za cenu 500 Kč.

Neopomeňte také možnost setkat se s autorem osobně, a to během komentované prohlídky **v neděli 15. 10. v 15 hodin.**

(MČRT)

Vyšel nový Muzejní čtvrtletník

MUZEJNÍ ČTVRTLETNÍK

Muzeum Českého ráje v Turnově zdarma číslo 4 / 2023, ročník XX.

<h3>Hotel U Korunního prince</h3> <p>Příběh turnovského hotelu čp. 137 na konci 19. století na str. 4.</p>	<h3>Jak vznikají hory</h3> <p>Více o tématu vzniku hor a pohoří se dozvíte více na str. 3.</p>	<h3>Medaři a perníkáři</h3> <p>Historie perníku i tajemství jeho podmanivé vůně a chuti na str. 2.</p>	<h3>Co nás čeká a co bylo?</h3> <p>Přehled akcí a výstav i fotovzpomínky najdete na str. 8.</p>
--	--	--	---

Ve čtvrtém letošním čísle Muzejního čtvrtletníku najdete články Vladimíry Jakoubčové *Svátek Všech svatých a Dušičky na Dlaskově statku* a *Střípky z historie výroby perníku*, články Jana Bubala, představující výstavu *Jak vznikají hory* a novou stálou expozici turnovského muzea *Luminiscence*, Jiří Zoul Sajbt zmapoval historické cesty z Turnova do Mnichova Hradiště, Antonín Mojsl se zabýval historií hostince U Saského dvora a hotelu U Korunního prince, David Marek se vrátil do Turnova před 100 lety... Stáhněte si na muzejním webu.

Nová kniha historika Antonína Mojsla *POZDRAVY Z ČESKÉHO RÁJE – Turistika na Turnovsku za Rakouska-Uherska*, na jejíž křest jsem vás minule zval, vydaná ve spolupráci turnovského muzea s vydavatelstvím Baron, se věnuje turistice a cestovnímu ruchu v Českém ráji za dob Rakouska-Uherska, tedy v poslední třetině 19. století a období před první světovou válkou. Důraz je v ní kladen především na region Turnovska, který se stal jedním z turistických center sledované oblasti.

První kapitoly publikace sledují fenomény spojené s rozvojem moderní turistiky po Českém ráji, ať již rostoucí sektor služeb, nástup železnice nebo turistickou organizovanost, a pokouší se vykreslit obraz turisty přelomu 19. a 20. století.

Další části knihy se již více věnují samotnému městu Turnovu a jeho okolí.

Nastiňují fungování místních ubytovacích a stravovacích zařízení, letních bytů, turistické poptavárny, městské plovárny nebo služeb průvodců. Stěžejní je popis činnosti turnovského odboru Klubu českých turistů, který v regionu začal působit v roce 1892.

Odbor naplno převzal iniciativu spojenou s organizací turistiky na Turnovsku. Kniha sleduje jeho aktivity v oblasti značení turistických cest, správy a zvelebování památek, vydávání propagačních materiálů, provozování turistických stanic a studentských nocleháren nebo pořádání přednášek a různých kulturních akcí. Text doplňuje na 200 obrázků ze sbírky pohlednic autora dědy Jaroslava Mojsla a sbírky fotografií a negativů turnovského muzea.

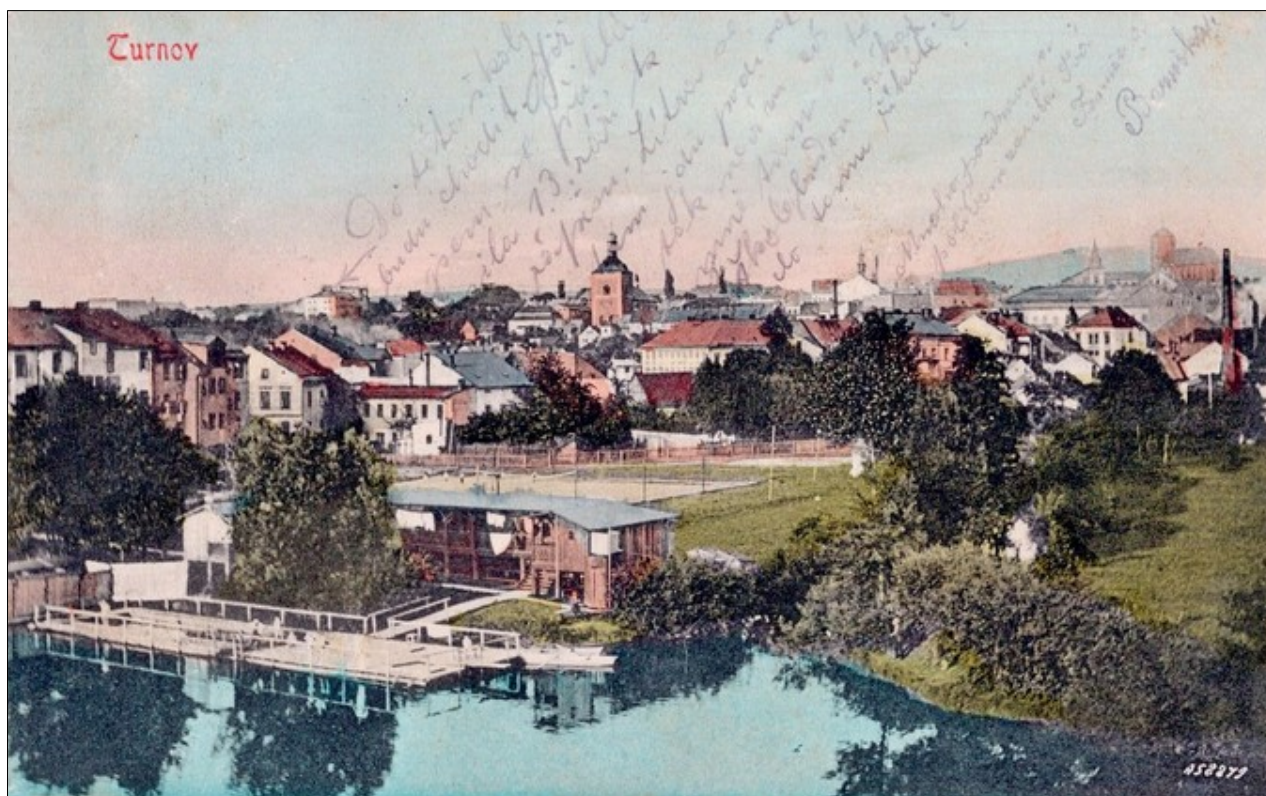
(Muzejní čtvrtletník)

A ještě dvě historické fotografie z publikace, které muzeum nabídlo na ukázk.

Plovárna měla v nabídce uzavíratelné kabiny, plavecké lekce a půjčovnu loděk, 10. léta 20. století.

Vedle městské plovárny ai lidé mohli zahrát tenis. V zimě se kurty proměňovaly v kluziště. Rok 1908

Knih je k zakoupení v turnovském muzeu (osobně i na e-shopu), Knize Českého ráje v Hluboké ulici a Informačním centru v Turnově za 490 Kč.

Turnovské kulturní tipy:

sobota 7. října od 17 hodin, knihovna na vlakovém nádraží Turnov II
Oslava železnice Jičín – Turnov, 120 let od vzniku

Celodenní oslavy 120. výročí fungování železniční tratě Jičín – Turnov vyvrcholí po 17 hodině v turnovské knihovně na vlakovém nádraží. Proběhne zde křest

nové publikace k této trati, kterou ve spolupráci s Klubem přátel železnic Českého ráje napsal Pavel Blatník, jenž celou akci doplní ještě o přednášku.

7.10.2023

V rámci oslav je vypraven na trase Turnov - Jičín a zpět parní vlak.

Otevřené depo Turnov

Na co se můžete těšit?

9:00 - 17:00

- výstava parních lokomotiv spolku KHKD na točné depa
- výstava motorových lokomotiv ze sbírek turnovských spolků
- sbírka autoveteránů
- ukázka sporu dobrovolných hasičů, policie Turnov, Českého červeného kříže
- výstava modelových kolejišť 0 a H0
- dopravní kancelář, simulátor strojevodoucího lokomotivy 742
- možnost svezení na úzké železnici (NPŽ)
- prodej suvenýrů a drobného občerstvení

Prodej vstupenek u vstupu do depa.
Cena dospělý - 80Kč, dítě 60Kč.

Kudy k nám?

Pešky

U Nádraží 2018, 511 01 Turnov

Vlakem

Ryadlová doprava z nádraží do depa zajištěna motoráčkem lady 810.

První odjezd vlaku z nádraží: 9:50.

Poř. každou celou hodinu a 50 minut.

Odjezd z depa každou hodinu a 40 minut.

Poslední odjezd z depa: 17:00.

Sobota 7/10 od 14 hodin, Střelnice

Kulturnov 2023

Čtyři scény, hudba všech žánrů, divadla pro děti i dospělé, autorské čtení, dílny pro děti, běžecký závod, módní přehlídka, výstava nebo stezka odvahy pro děti v jeden jediný den na jednom místě? Přesně to je Kulturnov! Nebude chybět široká nabídka občerstvení a vstupné bude i letos dobrovolné.

Vystoupí David Ezzaouya, Gentle Ladies, Petr Vydra, Pranic, Ba Naopank, Karolína Zoe Meixnerová, AD/Hadi, Duo BigBand, RozumBrothers, DS Čmukaři a Mona Collections.

pátek 13/10 od 20.00, Střelnice

Vltava

Vltava je jednou z nej-osobitějších českých hudebních skupin a současně oblíbenou stálící klubových i festivalových pódii. Pestré skladby plné obrazů a nakažlivé hudební energie spolehlivě zasahují posluchače všech generací.

Koncertní program se opírá o známé skladby kapelové historie a současně představuje nejnovější písně z aktuálního alba *Spass muss immer sein*.

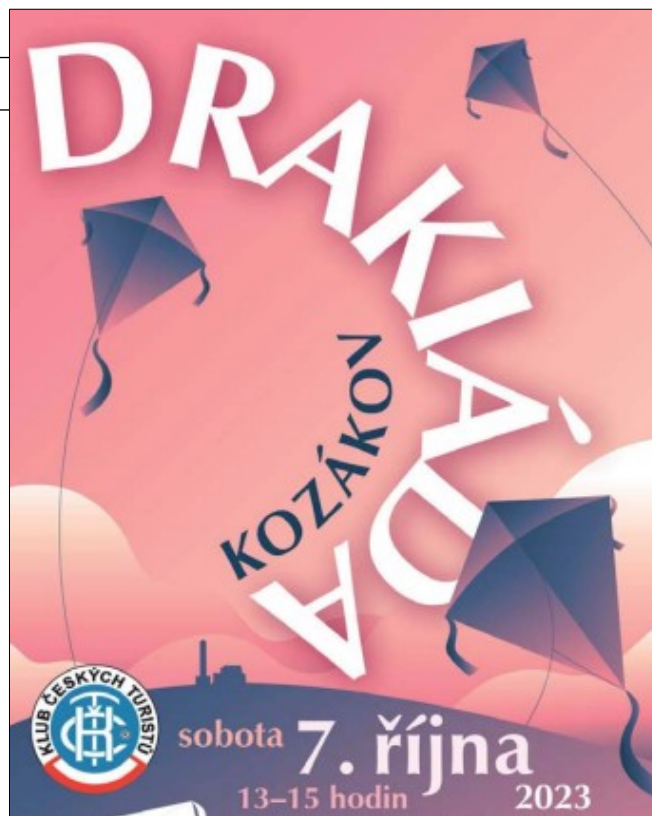
sobota 14/10 od 19 hodin, Klub KUS

Roubovaný vokurky

Turnovská parta hrající folk, country, rock i underground hraje ve složení Martin Mikule (baskytara, basa), Jirka Víšek (kytara, ukulele, zpěv), Štěpánka Víšková (zpěv, tamburína), Mojmír Babáček (zobcová flétna), Vašek Samek (dvanáctistrunná kytara, zpěv, cajon), Jirka Slavík (bicí).

turnovsko

KOZÁKOV –

rovensko p. t.

Město Rovensko pod Troskami hledá nájemce Restaurace v budově radnice

na adrese náměstí prof. Drahoňovského 1, 512 63 Rovensko pod Troskami

Požadujeme služby v pohostinské činnosti.
Nabízíme možnost bydlení v městském bytě.

Bližší informace jsou zveřejněny na **úřední desce www.rovensko.cz**.
Prohlídka prostor a více informací: tel. +420 724 149 530, e-mail: starosta@rovensko.cz

lomnice n/p

Ani za milion!

10. 10. od 19 hodin, Tylovo divadlo Lomnice n/P

Komedie Komorního divadla Kalich Praha s Adélou Gondíkovou a Jiřím Lagmajerem.

Jacqueline, byť provdaná za anglického velvyslance, je Francouzka tělem, duší i původem. Má dvě děti a kufřík s milionem eur, který je ochotna darovat každému, kdo si jej zaslouží. Nenávidí venkov, samotu a obyčejnost. Lambert ženatý není, manželka od něj utekla. Má duši námořníka a žije jen pro svůj maják, o který se stará čtyřicet hodin denně, sedm dní v týdnu. Miluje venkov, samotu a obyčejnost. Ptáte se, co mají oba společného? No přece vůbec nic! Ale nedejme se mást prvními dojmy. V této brilantní komedii, která obě postavy svede dohromady a navěky spojí tajemstvím, je totiž všechno jinak, než se zdá – každá lež je pravdou, každá pravda lží a jisté je pouze to, že pod rouškou humoru se skrývá vrah...

lomnicko

LIBŠTÁT – Podzimní trhy v Lipkách

14. 10. od 9:00 do 13:00, Náměstí a Kulturní dům v Libštátě, Libštát

Sousedky pro návštěvníky populárních trhů připraví nejrůznější zboží – léčivé čajové směsi a likéry, marmelády, šťávy, med, houby, chlebičky, zákusky, guláš, šperky, knihy, zboží na dušičky, dřevěné hračky, náčiní do kuchyně a další věci do domácnosti. Přijďte pobejt!

LIBŠTÁT – 15. října od 18 hodin, evangelický kostel

FOLKLORNÍ A JAZZOVÉ POTĚŠENÍ - TRIO 3+1 NOVÁ PAKA

Lidové písně a půvabné jazzové evergreeny přednesou Barbora Bouchnerová (soprán), Nela Viktorová (alt), Magda Uhlířová (viola da gamba) a Karel Jiroš (kytara, alternace Monika Chmelařová – klavír).

semily

Nová přednáška fotografky a cestovatelky Pavly Bičíkové. Vydáme se společně do nespoutané Guatemaly, jihozápadního Mexika a na karibské ostrovy státu Belize s bělostnými plážemi. **11. října v 19 hodin** v Golfu.

Uprostřed džungle plné řvoucích opic a pestrobarevných ptáků objevíme mayské chrámy a pyramidy. Projdeme mlžnými

pralesy, vystoupáme na sopky a budeme pozorovat lávu chrlící vulkán Fuego. Překonáme guatemálské horské hřebeny, kde budeme spát u místních obyvatel. Tradiční mýty a rituály původních indiánských kmenů Mayů jsou dodnes naprosto fascinující.

Navštívíme stará koloniální města, prožijeme úchvatnou atmosféru živelných tržišť a posvátných míst. Na poloostrově Yucatán se budeme koupat v krásných podzemních jezerech (cenote). Poplujeme na lodi po jezeře Atitlán, o kterém se říká, že je nejkrásnějším místem na naší planetě. Čeká nás velkolepá cesta.

FOKUS FEST 2023

Od 11. do 15. října se do Semil již po deváté vrátí festival Fokus Fest. Oproti předchozím ročníkům organizátoři vsadili více na nové české i zahraniční premiéry, naopak sekci retrospektivy letos spojili s Martinem Scorsesem, který o týden později v premiéře uvede svůj nový opus *Zabijáci rozkvetlého měsíce*. Aby se diváci měli na co těšit, představí se v rámci festivalu týden před premiérou čtyři filmy, které pokrývají dlouhá desetiletí Scorseseho tvorby, přičemž dva ze čtyř uváděných titulů poběží z klasického filmového pásu.

Jedním z filmů, který uvede letošní ročník Fokus Festu v Semilech je drama *Hranice* Agnieszky Holland.

„Z filmového pásu promítneme i snímek Lucie Králové *Ztracená dovolená*,“ říká Ondřej Šír, vedoucí kina Jitřenka. „Tato projekce pro nás znamená inovaci v žánru dokumentů, kde jsme vždy chtěli, podobně jako

v Jihlavě nebo na jiných festivalech, představit nejnovější filmy. Protože je ale říjnová konkurence veliká, využíváme funkčních 35 mm strojů u nás v kině a ve spolupráci se samotnými dokumentaristy představujeme „filmové pásy z jejich sklepa“, na které diváci již možná zapomněli, ačkoliv v době svého vzniku rezonovaly.“

V sekci archivních českých filmů se objeví film Martina Friče *Dnes naposled*. „Pracovně jsme si tuto sekci nazvali *Rozjezdy pro hvězdy* a myslíme tím filmový start pro všechny, kteří to na festivalových party trochu víc rozjedou. Ne nadarmo se film *Dnes naposled* zamýšlí nad osudy těch, co alkoholu a alkoholismu nevratně propadli.“ dodává Ondřej Šír. (*Doporučuji!* - pozn. mfp.)

Diváci, kteří rádi objevují české herce a režiséry v zahraničních filmech, se mohou těšit na méně známý film *25. hodina*, kde se na velkém plátně potkávají Jan Werich a Antony Quinn. V 60. letech hrál Jan Werich častěji v zahraničí než doma a zatímco ho z bondovky s názvem *Žiješ jenom dvakrát*, kterou začal

natačet ve stejném roce, nakonec vystřihli, tady je jeho role docela výrazná. Fanoušci archivních filmů budou mít i letos příležitost vidět němý film s živou hudbou. I v roce 2023 se autorství ujal dnes již semilský skladatel Daniel Phillip Stotz. Drvoštěp Karla Lamače z roku 1922 slibuje nevšední podívanou. Nabízí totiž příběh bankovního úředníka, který si jede odpočinout na venkov. I tam ho ovšem dostihne jeho profese, když odhalí ilegální dílnu penězokazů. Příznivci současných filmů pak jistě ocení snímek s názvem Delegation. Jedná se o polsko-izraelský film o výpravě židovských teenagerů, kteří poznávají historii svého národa napříč koncentračními tábory. Film se na Fokus Festu představí exkluzivně, dosud nebyl zakoupen do české distribuce.

Sobotní večer pak bude patřit premiérovému uvedení filmu Úsvit Matěje Chlupáčka v Semilech, které doprovodí herecká delegace. Diváci, kteří si letošní ročník festivalu nenechají ujít, budou mít jedinečnou příležitost zhlédnout některé tituly dříve než v jiných kinech. Například nedělní uvedení filmu Přišla v noci, komediální drama Tomáše Pavlíčka o páru třicátníků, kteří si pustí přes práh matku jednoho z nich, aniž tuší, že se právě ocitli v komorním očištění. Režisér Tomáš Pavlíček přijede na Fokus Fest diskutovat s diváky.

Jedinečnou předpremiérou festivalu bude rezonující drama Agnieszky Holland Hranice. Režisérka v Hranici připomíná temnou hodinu evropské humanity, která nastala poté, co se běloruský diktátor Lukašenko rozhodl v roce 2019 na bělorusko-polskou hranici, vedoucí bažinatým bělověžským pralesem, ve velkém dovážet uprchlíky, především z Blízkého východu. Doma není nikdo prorokem, a tak se i slavné režisérce stalo, že její dílo, oceněné na MFF v Benátkách, přirovnala (v době předvolební kampaně v Polsku) vládnoucí strana Právo a spravedlnost k nacistické propagandě.

„Ani letos nezapomínáme na hudební program, který proběhne v pátek v Golfu. Těšte se na hudební uskupení Polanski vs Langman nebo duo Bratři,“ slibuje Ondřej Šír. „V průběhu festivalu nabídneme zejména studentům se zájmem o film možnost účastnit se workshopu prakticky zaměřeného na filmovou tvorbu, který bude probíhat celý festivalový víkend.“ (Semilské noviny)

Na svém zářijovém zasedání Zastupitelstvo města Semily projednalo několik podstatných rozvojových otázek. Zastupitelé schválili opakované podání žádosti o dotaci na rekonstrukci atletického stadionu.

V průběhu léta jsme se totiž po téměř tři čtvrtě roce od podání první žádosti dozvěděli, že v předchozí dotační výzvě jsme neuspěli. Projekční náklady na první etapu rekonstrukce dosahují výše téměř 87 milionu korun s daní, bez dotačních prostředků bude velmi obtížné projekt realizovat.

Abychom v případě přiznání dotace co nejvíce výstavbu urychlili, rozhodla rada města o zahájení zadávacího řízení na reali-

zaci veřejné zakázky. V případě, že dotaci město obdrží, bude možné bezprostředně poté rekonstrukci zahájit.

Vedle rekonstrukce samotného stadionu však musíme počítat i s výstavbou nového zázemí, protože staré kabiny jsou opravdu ve špatném stavu. Přestavba městského stadionu včetně prostoru po bývalém koupališti je naší prioritou. Dále zastupitelstvo schválilo pokračování prací na projektu cyklostezky Oleška vedoucí ze Semil přes Slanou do Košťálova. Díky neskonalému úsilí pana starosty Košťálova Milana Havlíka se podařilo získat pro celou cyklostezku územní rozhodnutí a nyní zastupitelé posvětili pokračování další etapou – zpracováním projektové dokumentace pro stavební povolení. Projekt je podporován všemi zúčastněnými obcemi a souběžně s projektovými přípravami začínáme zjišťovat možnosti získání fi nanční podpory na výstavbu cyklotrasy. Na závěr jsem si nechala zcela nový, neméně zajímavý záměr. S ohledem na nevyhovující / nedostatečné prostory a taktéž započaté budování rehabilitačního centra v semilské nemocnici bude muset v blízké budoucnosti opustit Zdravotnická záchranná služba Libereckého kraje (ZZS) prostory v nemocnici. Bylo tedy nezbytné najít na území města nové místo, kde by výjezdové centrum ZZS mohlo sídlit. Takové místo máme – a to mezi katastrálním úřadem a areálem bývalé Tofy pod vlakovým nádražím. Na tomto místě mělo dle původních úvah vzniknout nové autobusové nádraží. S ohledem na výstavbu společného dopravního terminálu plocha, z velké části v majetku města a Libereckého kraje, zůstala volnou. A jelikož nedostatkem prostor trpí i výjezdová základna Hasičského záchranného sboru Libereckého kraje, vedení HZS přišlo s návrhem zřídit na pozemku pod nádražím i nové výjezdové centrum hasičů. V současné době proto vzniká projekt Integrovaného výjezdové centra dvou složek Integrovaného záchranného systému. V průběhu prázdnin vznikla studie řešící budoucí umístění obou budov na pozemku.

/ Lena Mlejnková, *Semilské noviny*

6. října od 19 hodin ve Fabrice 1861
FABRIKA MUSICA / „ŽENY JAZZU“

13. října, 15 hodin, okresní archiív Semily
DANIEL GEREMUS: BOHÉM

Zahájení výstavy obrazů aktivního lomnického autora spojená s prezentací a prodejem jeho nové knihy *Já ho dám jahodám*. Úvodní slovo pronese Aneta Pevná. Kytara a zpěv Míla Kordík. Výstava potrvá do 15. prosince.

semilsko

BOZKOV, KAMENICKÝ ŠENOV – Ke konci míří projekty obnovy kulturních památek, které byly v letošním roce podpořené z dotačního fondu Libereckého kraje. Letos úřad přijal 102 žádostí. Podporu získalo 97 projektů, mezi něž kraj rozdělil 22 milionů korun.

Skončila například závěrečná etapa restaurování varhan z kostela Navštívení Panny Marie v Bozkově, které jsou dílem varhanářského mistra Josefa Predigera a řadí se k nejcennějším svého druhu v České republice. Jejich záchrana započala v roce 2013, kdy byly dlouhodobým působením červotoče již ve zcela havarijním stavu. V uplynulých letech prošly postupně náročným restaurátorským zásahem, který kraj podpořil bezmála třemi miliony korun. V současné době jsou varhany po předchozím celkovém rozebrání opětovně sesazeny, naladěny a plně funkční. Jejich tóny si budou moci návštěvníci kostela poslechnout například při varhanním koncertě 21. října.

Dokončuje se i další etapa záchrany Starého hřbitova při kostele Narození svatého Jana Křtitele v Kamenickém Šenově. Tam Liberecký kraj po léta podporuje zajištění náhrobků i hrobek s cennou sochařskou výzdobou, které připomínají významné osobnosti tohoto sklářského města, a kterým by bez

záchranných prací hrozil zánik. Letos se uskutečnila již osmá etapa obnovy, na které se Liberecký kraj dosud podílel částkou 900 tisíc korun. Od konce 19. století se již nepohřbívá, a tak je Starý hřbitov jako duchovní oáza klidu a ticha především častým cílem turistů, které do Kamenického Šenova přijedou.

(Jan Mikulička)

BÍTOUCHOV – 7. října od 14 hodin, Spolkový dům

BÍTOUCHOVSKÝ OKTOBERFEST

SDH Bítouchov Vás zve na 5. ročník tradičních slavností piva. Točené pivo do tupláku, bavorské klobásy, preclíky i hudba.

Účast v tradičním bavorském oblečení vítána.

Srdečně vás zveme do Městské galerie Vlastimila Rady v Železném Brodě na výstavu **DETAILEM** Adély Kodoňové. Vernisáž výstavy proběhne **v pátek 13. 10.** od 18 hodin, výstava potrvá **od 14. 10.** do 18. 11. 2023.

Výstava **Detailem** pracuje s tradičními bižuterními komponenty nejen jabloneckého kraje, které využívá pro moderní kompozice. Perle a perličky nachází uplatnění v interiéru, grafice nebo v kombinaci s hutními prvky. Jemné konstrukce z perlí a perliček jsou odklonem od minimalismu a návratem k řemeslu, které v této podobě dokážou vyrobit pouze lidské ruce. Část výstavních prostor je retrospektivně věnována oděvním doplňkům navrženým pro firmy nebo módní přehlídky na zakázku.

Adéla Kodoňová má více než dvacetiletou praxi v práci s malými bižuterními komponenty, studovala na Akademii Sztuk Pięknych v polské Vratislavi obor Sklo, kterým doplnila studia na Textilní fakultě v Liberci. Přeshraniční spolupráci a další praxi směřovala mnoho let do zamoří, které je velkým a tradičním trhem pro českou sklářskou produkci.

(Lucie Chvalinová, Informační a kulturní středisko Železný Brod)

Svatý Martin aneb Jak se odstěhovat do Karibiku

9. 10. od 18 hodin, KC Kino Železný Brod

Cestovatel Tomáš Šapovalov vás seznámí s karibským ostrovem Svätý Martin, na kterém prožil dohromady 18 měsíců.

Tomáš odmítá následovat stereotypy. Proto, když se rozhodoval, kam vyrazí procvičovat angličtinu, zavrhl všechny typické destinace jako Anglii nebo USA. Společně se svou přítelkyní se rozhodli pro Karibik, konkrétně padla volba na ostrov Svätý Martin. Zde nakonec prožili dvě sezóny, tedy celkem 18 měsíců. Ve své přednášce vás Tomáš seznámí s tímto krásným ostrovem i jeho obyvateli. Zaznamenali jste někdy v televizi nebo novinách záběry z pláže, nad kterou

velmi nízko přistávají letadla? Pak šlo pravděpodobně právě o tento ostrov! Kombinace reálií, zajímavostí a vtipných historek dělá z této přednášky Tomášovo nejoblíbenější a nejúspěšnější vystoupení. A pozor! Ke Karibiku neodmyslitelně patří rum a vy o něj nezůstanete ochuzeni.

Adéla ještě nevečeřela

7. 10. od 19 hodin, Městské divadlo Železný Brod
Repríza divadelní hry v podání DS Tyl Železný Brod

#

Benefiční koncert

s Míšou Tomešovou

19.10.
2023

OD 16 HODIN
MĚSTSKÉ DIVADLO
ŽELEZNÝ BROD

Benefiční koncert
na podporu nadace
Úsměv nejen
pro Kryštofa

Vstupné
150 Kč v předprodeji
200 Kč prodej na místě

Pojďte se
pobavit
a podpořit
dobrou věc

Andílek
Dobrá věc

#

NEJSTARŠÍ ŘEMESLO
Paula VOGEL

režie:
Petr
SVOJTKA

scéna
a kostýmy:
Zita
MIKLOŠOVÁ

Valerie
ZAWADSKÁ
Veronika
GAJEROVÁ
Zuzana
SLAVÍKOVÁ
Jana
ŠVANDOVÁ
nebo Kateřina
MACHÁČKOVÁ
Michaela
DOLINOVÁ

předprodej
v informačním
centru ZB

30. 10. 2023
19 hod 450 Kč
Městské divadlo Železný Brod

Magistri – flétnový koncert

14. 10. od 17:00, Kaple Jednoty bratrské na Brodci v Železném Brodě

Flétnový orchestr Magistri v roce 2023 oslavuje výročí 15 let společného hraní. Vznikl na metodických hudebně interpretačních seminářích komorní hry pedagogů v Hradci Králové. Učitelé hry na flétnu a profesionální hudebníci z mnoha měst České republiky se dodnes scházejí, společně studují hudební partitury, které pak interpretují na koncertech (Praha, Litomyšl, Dobříš, Opočno, Hradec Králové, Smiřice, Rtně v Podkrkonoší, Kroměříž atd.) a hlavně své poznatky předávají flétnistům budoucích generací... Na hodinovém koncertě uslyšíte klasické skladby v úpravě pro flétnový orchestr, melodie z muzikálu i poklady české hudby.

Po demolici původního mostu ev. č. 286-012a přes Jilemku v Jilemnici téměř pozastavila firma AZ SANACE a.s. na několik týdnů stavební práce. Nyní Libereckému kraji vedení společnosti slíbilo, že most zprovozní podle nového harmonogramu. Dle něj by se přes most mohli první řidiči dostat v listopadu. „Na konci září se uskutečnilo jednání Krajské správy silnic Libereckého kraje s předsedou představenstva firmy AZ SANACE panem Jakubem Zavoralem. Ten nás ubezpečil, že most i přes zpoždění během výstavby bude letos v listopadu zprůjezdněn. Pevně věřím, že ujištění, která jsme od vedení firmy obdrželi, byla myšlena vážně a aktuální situaci bude odpovídat i nasazení pracovníků společnosti,“ uvedl Jan Sviták, statutární náměstek hejtmana pro dopravu.

V závěru minulého týdne stavaři dokončili vázání ocelové výztuže první opěry mostu. Nyní již pokračují práce její betonáží.

Předpokládaná cena projektu je 11,074 milionu korun včetně daně, investorem je Liberecký kraj. (Filip Trdla)

V pondělí 4. září byla předána budova Knihovny Václava Čtvrťka do rukou stavebníků z firmy VALC. Zřídí se zde staveniště a začne rozsáhlá rekonstrukce vnitřních prostor. Největší investiční akce započatá v tomto roce se konečně – po dvou měsících, kdy probíhalo náročné vystěhování knihovny – rozbíhá a zabere více než dva roky. Téměř všechny vnitřní prostory, včetně podzemních místností pro rozsáhlý knihovní fond, projdou výraznou úpravou.

Projekt na rekonstrukci knihovny se připravoval od roku 2015 a výraznou dobu zabralo také vyhledávání vhodného dotačního titulu, který by městu Jičínu pomohl s financováním. Při obsáhlosti projektu bylo zřejmé, že náklady budou v řádu vyšších desítek milionů, a z veřejné zakázky vskutku vzešla částka přibližně 70 milionů korun s daní.

Městu Jičínu se podařilo získat dotaci z Integrovaného regionálního operačního programu, který ji schválil ve výši 59,733 milionu korun.

Interiéry knihovny budou přebudovány dle konceptu „obývacího města Jičína“, který bude otevřený úplně všem návštěvníkům.

Nový interiér bude bezbariérový. Instaluje se nové schodiště a proběhne vestavba výtahu. Budova získá nové hygienické zázemí a změní se kompletně dispozice prostor. Dojde i k rozsáhlým úpravám podzemních prostor, kde sídlí knihovní fond čítající na sto tisíc svazků. Tyto prostory budou vybaveny novými moderními regály.

Knihovna ve své činnosti pokračuje v náhradních prostorách.

Kdokoliv chce využít jejich služeb, měl by zamířit do bývalého hotelu Slavia, ul. Denisova čp. 504 – čili pouze přes ulici od budovy, v níž se nyní bude stavět.

Během letních měsíců i zde musely proběhnout určité stavební úpravy, aby se tu knihovna mohla zabydlet.

„Myslím, že se podařilo vytvořit pěkný prostor pro dočasnou knihovnu. Přeji si, aby se v něm líbilo nejen mně, ale hlavně čtenářům. Čeká je (i nás) nový způsob provozu. Máme spojené oddělení pro dětské čtenáře s oddělením pro dospělé. Přinese to jistá omezení, ze společného fungování čekám i některé benefity. Protože jde o menší prostor, velkou část knihovního fondu máme uloženou ve skladech na Novém Městě. Čtenáři si mohou knihy ze skladu objednat a my jim je jednou týdně přivezeme. V případě náhlé potřeby knihy bude možné si ji nechat připravit na pobočce a vyzvednout tam. Knihovna se rychle zabydlela a poskytuje obvyklé služby. Jede dál!“ zhodnotila ředitelka knihovny Jana Benešová.

Kromě toho nadále funguje pobočka Knihovny Václava Čtvrťka v ulici Na Jihu čp. 552. Nachází se v tzv. Bunkru. Tato pobočka byla navíc posílena a rozšířena. (Jan Jireš, Jičínský zpravodaj)

Rada města zamítla žádost společnosti Flying Academy na zrušení dohody o provozu na vokšickém letišti.

Tuto dohodu v létě 2022 uzavřely na jedné straně město Jičín, městys Podhradí a Březina a na druhé straně Aeroklub Jičín, který je provozovatelem letiště. Přesněji řečeno, Rada města Jičína dohodu schválila dne 20. 7. 2022. Jejím smyslem bylo stanovit maximálně přípustný provoz letiště s ohledem na klidný život obyvatel.

Dohoda vzešla z úzké spolupráce mezi představiteli Jičína, Podhradí a Březiny. Cílem je zachovat stávající úroveň provozu i do budoucna. Společnost Flying Academy se však nyní obrátila na město Jičín s žádostí o zrušení dohody, přičemž poukazuje na to, že dohoda je (dle mínění žadatele) nefunkční a diskriminační.

Tato argumentace je však mylná a Rada města nevidí důvod, proč by se dohoda měla zrušit. Společnost Flying Academy v žádosti rovněž uvádí, že v případě zamítnutí bude zrušení dohody požadovat soudní cestou.

Vokšické letiště je vlastněno státem, který agendu deleguje na Ministerstvo dopravy. Aeroklub Jičín je dlouhodobě, tj. od poloviny 20. století, provozovatelem letiště, a to na základě smlouvy o výpůjčce, již má uzavřenou se státem. V průběhu let byla tato smlouva obnovována a prodlužována a aktuálně vyprší k 31. prosinci 2023. Aeroklub chce v provozování letiště pokračovat a garantuje, že nebude měnit režim a navyšovat provoz.

Rozhodnutí o provozovateli je ovšem záležitostí Ministerstva dopravy a pravděpodobným dalším zájemcem o provozování bude také společnost Flying Academy, což deklarovala i prostřednictvím sociálních sítí. Tato společnost je rovněž vlastníkem jednoho z pozemků u letiště.

Společnost Flying Academy je soukromou mezinárodní leteckou školou. Nabízí kurzy studentům aviatiky z celého světa a operuje nejenom v České republice, ale i v Rakousku, Indii a v USA. Na českém území je její působení dosud spjato s Prahou a Brnem.

Představitelé obcí rozkládajících se v okolí vokšického letiště zorganizovali petici, která požaduje zachování nynějšího letištního provozu a podporuje Aeroklub Jičín. Město Jičín tuto petici podporuje, a tak zajistilo petiční místo v Městském informačním centru. Podepsat ji může každý občan. Více o petici si lze přečíst na webu www.nelateckeskolejicin.cz, který zřídili její organizátoři.

(Jan Jireš, *Jičínský zpravodaj*)

liberec

V Malé výstavní síni jsou věhlasné sportovní trofeje i mince slavných

Skleněné trofeje pro vítěze Tour de France nebo pamětní mince hokejisty Dominika Haška, fotbalisty Pavla Nedvěda nebo judisty Lukáše Krpálka jsou na výstavě, která začala v Malé výstavní síni v Liberci. Jde o součást mezinárodního filmového festivalu Sportfilm, jehož hlavní program se uskuteční v Liberci za dva týdny.

Taková výstava se k festivalu koná podruhé. Loni byla k nedožitým 80. narozeninám Věry Čáslavské.

Na výstavě nazvané *Vybroušený lesk sportu* jsou fotografie známých sportovců s cenami doplněné o skleněné trofeje společnosti Lasvit z Českolipska a pamětní mince a medaile vyražené v České mincovně v Jablonci nad Nisou. „Já jsem tedy určitě toužil po tom, aby si fanoušci mohli prohlédnout trofeje pro nejlepší cyklisty Tour de France,“ řekl programový ředitel festivalu Jakub Bažant. Na výstavě je první trofej z Lasvitu vyrobená v roce 2011 i poslední z letošního roku.

Na výstavě jsou ale například i trofeje pro vítěze tenisových turnajů Miami Open a regionálního Svijany Open, chybět nemůže ani cena pro vítěze filmového festivalu Sportfilm.

V sekci určené pamětním mincím a medailím autoři výstavy připomínají vedle nejznámějších českých sportovců i úspěšné české paralympioniky. Z nich svoji minci má například olympijský šampion v lukostřelbě David Drahonínský nebo olympijský vítěz v plavání Arnošt Petráček.

Na hlavní program Sportfilmu bude lákat v centru Liberce ještě jedna výstava. Od neděle bude na náměstí před radnicí 20 panelů s fotografiemi manželů Zátopkových, kteří patří mezi legendy českého sportu. Běžec Emil získal čtyři zlaté olympijské medaile a oštěpařka Dana jednu.

Do 26. ročníku Sportfilmu přihlásili tvůrci ze 69 zemí 373 filmů se sportovní tematikou. Zhruba 50 z nich se bude promítat v rámci hlavního programu, který zahrnuje i besedy. Program **od 12. do 15. října** je plánovaný pro deset různých míst po Liberci, vítěze pěti kategoriích vyhlásí na galavečeru **14. října**.

(Genus)

Liberecké oběti holocaustu se symbolicky vrátily zpátky do města

Venkovní panelovou výstavu nazvanou *Návrat domů: liberecké oběti holocaustu* uchystala u příležitosti 85. výročí událostí spojených s Křišťálovou nocí Krajská vědecká knihovna ve spolupráci s Židovskou obcí Liberec a katedrou historie fakulty Technické univerzity.

Cílem výstavy je vrátit do paměti města několik z těch, kteří museli Liberec nuceně opustit a jejichž životy zásadním a často nezvratným způsobem holocaust zasáhl.

„Míra brutality, která holocaustu dominuje, sebou nese jednoznačnou snahu nacistického režimu dehumanizovat své oběti. Z lidí se stávala čísla, čímž ztráceli svou individualitu, osobitost a důstojnost. Jejich příběhy měly trvale zmizet z „paměti lidské civilizace“.

V případě Liberce byl proces zapomínání velmi rychlý. Do města se po konci druhé světové války vrátil a trvale zůstal pouhý zlomek původní židovské komunity. Naší snahou je, aby se z „nechtěných“ stali „chtění“ a proces dehumanizace obětí holocaustu byl alespoň symbolicky zastaven a dotyčným navrácena jejich identita, neboť jak je psáno v Talmudu – člověk je zapomenut pouze tehdy, když je zapomenuto jeho jméno,“ uvedla Kateřina Portmann, autorka výstavy.

„Vážíme si dlouholeté spolupráce s katedrou historie Technické univerzity. Společně jsme realizovali celou řadu zajímavých projektů a aktivit, které velmi úzce navazují na symboliku pietního místa, na kterém stojí liberecká knihovna, místa, kde stávala synagoga a stala se též obětí nacistického útlaku,“ dodala ředitelka knihovny Dana Petrýdesová.

Výstava vznikla na základě výsledků několikaletého mezinárodního výzkumu liberecké katedry historie Technické univerzity a jejích studentů. Zpracované příběhy libereckých obětí holocaustu se posléze stanou součástí knihovny Databáze regionálních osobností Libereckého kraje.

„Během Křišťálové noci nacisté vypálili židovské obchody, domy a synagogy, mezi nimi také ty v Liberci, Jablonci nad Nisou a České Lípě. To bylo ale jen předzvěstí mnohem strašlivějších hrůz, které spáchali v dalších letech. Následovalo pronásledování židovského obyvatelstva, které vyvrcholilo holocaustem. Genocidou, během které bylo vyraženo na 6 milionů židů, ale také Romů, homosexuálů, tělesně nebo mentálně postižených a dalších zástupců etnických, náboženských a politických skupin. Tisíce střepů z oken a výloh během jedné listopadové noci tak předznamenaly hrůzy, které lidstvo zanedlouho čekaly a jaké do té doby ještě nezažilo. O to důležitější je připomínat si události Křišťálové noci i dnes, více než osmdesát let poté. Nejen proto, abychom uctili památku všech obětí, ale také proto, aby se nic podobného už nikdy neopakovalo,“ prohlásil hejtman Libereckého kraje Martin Půta. Expozice bude instalovaná na výstavních panelech v prostoru před knihovnou, ke zhlédnutí bude od 4. října do 30. listopadu.

(Krajská vědecká knihovna Liberec + Jan Mikulička)

Herecká asociace v sobotu 30. září vyhlásila laureáty letošních Cen Thálie. Divadlo F. X. Šaldy letos získalo nominací pět, čtyři širší a jednu užší. Letos si do Liberce Cenu Thálie v kategorii činohry za Ženský výkon odváží Karolína Baranová za titulní roli Marie Antoinetty.

liberecký kraj

Liberecký kraj připravuje plán dopravní obslužnosti. Počítá s podstatným navýšením příspěvku obcí a měst

Plán dopravní obslužnosti území Libereckého kraje na roky 2024–2028. Tak zní název strategického dokumentu, jehož účelem je hospodárně a efektivně zajistit veřejnou dopravu v regionu.

Jeho součástí jsou mimo jiné takzvané standardy dopravní obslužnosti, ale také návrh na úpravu výše příspěvku na dopravní obslužnost ze strany obcí a měst. Na roky 2024 až 2028 se počítá s jeho navýšením na 200 korun na jednoho obyvatele na jeden rok.

„Chceme sjednotit výši příspěvku pro všechna města a obce v Libereckém kraji, a to včetně statutárního města Liberec, Jablonec nad Nisou a Česká Lípa. Navrhujeme proto zafixovat výši příspěvku na 5 let ve výši 200 korun na jednoho obyvatele na jeden rok. Reagujeme tím na navyšování nákladů na dopravní obslužnost ve všech ekonomických aspektech, jako jsou cena vozidel, mzdy zaměstnanců nebo pohonné hmoty,“ uvedl statutární náměstek pro dopravu Jan Sviták.

Nyní platí, a to již od roku 2005, jednotná výše příspěvku v celém kraji, a to 90 korun na obyvatele a rok. Výjimkou jsou města s vlastním systémem MHD, tedy Jablonec nad Nisou a Česká Lípa, která platí snížený příspěvek ve fixní výši. Statutární město Liberec nepřispívá žádnou částkou.

„Stejně tak, jako Liberecký kraj každoročně navyšuje částku do dopravní obslužnosti, letos je to už 1,1 miliardy korun, měly by i obce navyšovat adekvátně svůj finanční podíl,“ doplnil Sviták.

Výše příspěvku je od roku 2016 svázána s tzv. standardy dopravní obslužnosti, které definují a garantují rozsah, dostupnost, ale i kvalitu veřejné dopravy. Z těchto standardů následně vycházejí také požadavky na dopravce v uzavíraných smlouvách o veřejných službách v přepravě cestujících.

„Liberecký kraj jako jeden z prvních v republice ukotvil standardy dopravní obslužnosti v plánu dopravní obslužnosti. Města a obce tak ví, na jaký rozsah a kvalitu přispívají. Chceme samozřejmě stávající systém spolupráce s obcemi, kterým se rádi inspirovaly i jiné kraje, udržet i nadále rozvíjet,“ vysvětlil Martin Půta, hejtman Libereckého kraje.

V plánu dopravní obslužnosti, který připravuje společnost KORID LK, se kromě zvýšeného příspěvku počítá také s větší podporou přístupnosti dopravních prostředků pro občany s omezenou schopností pohybu a orientace. Společnost KORID LK dále uvažuje o další formě dopravy, kterou by mohly být taxibusy. „Ty by již nemusely být vázány na předem určenou trasu, zastávky a jízdní řád. Podmínkou pro uskutečnění tohoto záměru je však úprava příslušné legislativy, která se teprve připravuje,“ uzavřel Jan Sviták.

/ Filip Trdla

Zlatá popelnice 2022

Soutěž Zlatá popelnice je určená obcím v Libereckém kraji, které soutěží v množství vytríděného odpadu.

Vyhlašovatelé, Liberecký kraj a Autorizovaná obalová společnost EKO-KOM chtějí jejím prostřednictvím motivovat obce ke zvýšení množství vytríděných odpadů z domácností.

V roce 2022 vytrídil každý obyvatel Libereckého kraje v průměru 21,3 kilogramů vytríděného papíru, 14 kilogramů plastů, 15,6 kilogramů skla, 23,5 kilogramů kovů a půl kila nápojových kartonů.

„To je tedy bezmála 75 kilogramů vytríděného odpadu. Tento výsledek řadí Liberecký kraj na 10. příčku v pomyslném pořadí krajů,“ sdělila Martina Filipová, ředitelka oddělení regionálního provozu společnosti EKO-KOM.

Aktuálně mají v Libereckém kraji obyvatelé k dispozici více než 13 500 barevných nádob na tříděný odpad umístěných na veřejně přístupných místech.

Jedno průměrné, veřejně přístupné kontejnerové hnízdo v kraji slouží v současnosti pro 116 obyvatel. Přitom ještě před třemi lety to bylo 132 obyvatel.

Do soutěže jsou zařazeny všechny obce v kraji, které mají uzavřenou smlouvu o zajištění zpětného odběru a využití odpadů z obalů se společností *EKO-KOM* – aktuálně je to 215 měst a obcí.

Nejlépe stran třídění odpadů si loni vedli ve Vítkovicích, Jablonci nad Jizerou a Rokytnici nad Jizerou, vítězové kategorií (podle velikosti obce) dostanou od kraje finanční odměnu 30 tisíc korun. Po 20 tisících dostanou Paseky nad Jizerou, Kořenov a Turnov, po 10 tisících Chotovice, Harrachov a Doksy.

(Jan Mikulička)

ČESKÁ LÍPA – Červený dům stojí v České Lípě už 440 let.

Čeká ho rekonstrukce interiéru

Už 440 let zdobí město Česká Lípa renesanční letohrádek zvaný Červený dům. Kronika českolipského pekaře Hanse Kriescheho uvádí, že jej nechal zbudovat Jetřich Jiří Berka z Dubé a Lipé; dokončen byl v roce 1583.

Nyní prochází opravami. Momentálně je zpracována projektová dokumentace na rozsáhlou rekonstrukci Červeného domu, která pamatuje i na veřejně přístupné expozice.

„Za poslední roky jsme opravili vnější plášť, ale dům ještě čeká rekonstrukce interiéru a také rekonstrukce přilehlých budov. V tuto chvíli máme projekt a žádost o dotaci do Integrovaného regionálního operačního programu,“ uvedla Květa Vinklátová, náměstkyně pro kulturu, památkovou péči a cestovní ruch Libereckého kraje.

Označení Červený dům získal až později během své existence, pravděpodobně od červeného pomalování sloupků lodžie. Je jedinou renesanční stavbou svého druhu v severních Čechách.

Jednopatrová budova s klenutými arkádami je zdobena psaníčkovým sgrafitem. Klenba lodžie měla původně freskovou výmalbu a hlavní, takzvaný holdovací sál byl ozdoben na stěnách figurami v životní velikosti. Nástěnné malby bohužel při opravě v roce 1883 zedníci zcela zničili a dodnes se zachovala jen malba Šašek a smrt.

Letohrádek se později stal součástí podnikatelské činnosti nových neurozených majitelů. Na začátku 19. století se v něm nalézala barvírna látek, v přízemí hostinec U kotle. V roce 1882 se stal majitelem Josef Altschul a v Červeném domě fungovala dílna na odlévání cukrových homolí. Protože ale byla budova značně sešlá, Altschul výrobu zrušil a začal s jejím restaurováním za pomoci

akademického malíře Eduarda Steffena.

V roce 1933 zde bylo otevřeno městské muzeum. V roce 1945 přebral správu český muzejní spolek a ve správě Vlastivědného muzea je Červený dům dodnes. Jsou zde kanceláře odborných pracovníků a depozitáře.

(Jan Mikulička)

lidé, čtěte!

Pohřbívání v lesích, přesuny lidí i výroby. Nová kniha mapuje válečný průmysl v župě Sudety

Zbrojní průmysl a tábory I. Tak se jmenuje téměř pětisetstránková kniha, která popisuje přibližně 300 táborů a desítky podniků a továren v Libereckém kraji. Jejím autorem je pracovník Severočeského muzea v Liberci Ivan Rous. Literární opus seznamuje s první etapou mapování druhé světové války z pohledu zbrojního průmyslu a nacistické nucené práce na Liberecku a Jablonecku, na níž pracoval autor víc než deset let.

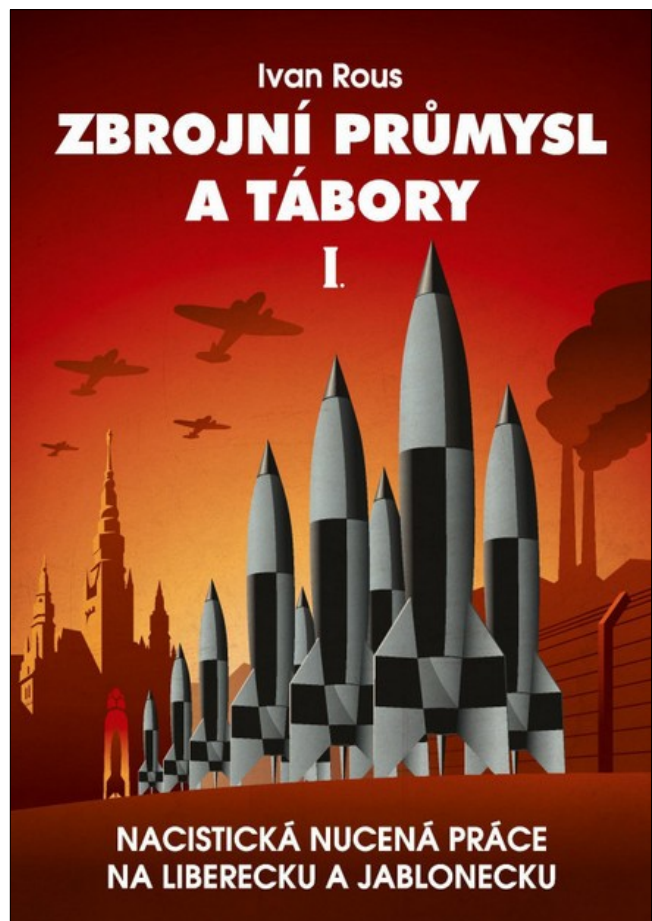
„Některé etapy našich dějin mohou být pro místní velmi překvapivé. Myslíme si, že své město nebo vesnici a jejich okolí známe. A právě historici a badatelé nám často otevřou dveře k poznání nečekaných faktů. Kniha *Zbrojní průmysl a tábory I* nepochybně takovými dveřmi je,“ uvedla Květa Vinklátová, radní Libereckého kraje.

První část knihy je věnována organizaci zbrojní výroby a především vlivu Zbrojní inspekce, což byla prodloužená ruka ministerstva zbrojního a váleč-

ného průmyslu nacistického Německa, vedeného Albertem Speerem. V Liberci sídlil Zbrojní inspektorát 4b. Jednalo se o obrovský úřední aparát, který zasahoval do všech oblastí tehdejšího života. Centrálně rozhodoval o výrobě i o využití jednotlivých objektů. Dokonce i budova Severočeského muzea v Liberci se měla stát místem vhodným pro přemístění průmyslu z takzvané Staré říše. S nacistickým průmyslem souvisela i otrocká práce. K ní se pojí kromě mnohých jiných i dva zásadní objevy. Prvním z nich je nařízení, která umožňovala pohřbívání zajatců a Ostarbeiterů v lesích mimo hřbitovy, a to již v roce 1941 – dříve se obecně soudilo, že takové zacházení se objevovalo až ke konci války.

Druhou novinkou je Speerova Akce T z února až května roku 1945, která měla za cíl z pro-storu Liberecka a Jablonecka přemístit 15 tisíc dělníků. Trasy určené vyhláškou se navíc shodují s trasami takzvaných pochodů smrti z koncentračních táborů. Pochody smrti nejsou dodnes jednoznačně vyřešeny ve smyslu tras a motivací. Na Liberecku a Jablonecku je však můžeme zařadit do *Akce T* a je otázkou, zda se k podobným výsledkům nedopracují kolegové i v jiných oblastech bývalé říšské župy Sudety. Druhý oddíl knihy se týká nejvýznamnějších zbrojních podniků, u kterých vznikly v závěru války koncentrační tábory. Do tohoto okruhu byl zařazen i podnik Tanwalder Textilwerke, kde se nevyráběl textil, jak by se mohlo z názvu zdát, ale spalovací komory raket V2 nebo třeba převodovky do tanků. Výroba spalovacích komor V2 neobnášela jen přestěhování technologií z poloostrova Usedom, ale i přemístění více než 200 odborníků z Peenemünde a Karlshagenu do Tanvaldu.

Třetí oddíl se zabývá nejvýznamnějšími zbrojními podniky v regionu, a to včetně těch, kam se zbrojní průmysl přestěhoval, i když původní výroba se zbraní netýkala. To je třeba případ Liebiegových podniků v Liberci a Svárově. Čtvrtý, nejrozsáhlejší oddíl mapuje zbrojní výrobu a tábory nucené práce v celém regionu. Dělí se je po jednotlivých mikroregionech anebo dokonce městech. Kniha je úplně novým pohledem na druhou světovou válku v říšské župě Sudety. Především úloha zbrojních inspektorátů se ukazuje jako zásadní pro veškeré dění v této oblasti, a to od instalace průmyslu – navzdory přáním a očekáváním dřívějších majitelů továren – přes zavírání a nové využití škol až po obrovské přesuny osob. V tomto pohledu se jeví politické figury, například Konrad Henlein, sice jako tváře a představitelé nacismu, ale fakticky bez rozhodovací moci. Kniha je tak zcela novým pohledem na fungování říšské župy Sudety, kterou ukazuje především jako prostor pro průmyslovou expanzi německé říše.

Publikace je k dostání v Severočeském muzeu v Liberci, na debatách s autorem a na e-shopu <https://shop.kallib.cz/>.

/ Jan Mikulička

mnichovohradištsko

MNICHOVO HRADIŠTĚ – Kvůli usazování nové lávky pro pěší a cyklisty se v noci ze soboty na neděli uzavřela část dálnice D10 u Mnichova Hradiště mezi sjezdy 53 a 57.

Nové přemostění dálnice pro pěší a cyklisty buduje Mnichovo Hradiště od dubna. Lávka dlouhá 60 metrů spojí město s místními částmi Dobrá Voda a Lhotice. Architektonický návrh lávky zpracoval Atelier AP architekta Josefa Pleskota. Lávku město buduje v místě, kde původně vedla turistická stezka přerušena stavbou dálnice.

V poslední zářijový den odpoledne se ke slovu dostal vysokotonážní jeřáb. Během sobotního odpoledne, noci a nedělního rána stavební firma BREX ve spolupráci se svými subdodavateli ocelovou konstrukci usadila, spojila s patkami na obou stranách, a symbolicky tak po čtyřech desetiletích opět propojila město s vrchem Horka.

Lávka by měla být definitivně hotová v průběhu října, takže ještě letos se po ní projdeme nebo projedeme. V návaznosti bude řešena úprava přilehlé cestní sítě. A to jak na vrchu Horka, tak v blízkosti kynologického cvičiště. Z Hradiště se bude možné k lávce dostat Husovou alejí, v tom případě však budou zájemci překonávat silnici II/268. Lepší tak bude zvolit trasu vedoucí Nákladní ulicí

podél Veselky, obchvat města podjít, a přecházení frekventované silnice se tak vyhnout. Tuto cestu hodlá město vyspravit.

(Martin Weiss, *Kamelot*)

MNICHOVO HRADIŠTĚ – Židovskému hřbitovu se vrací pietní charakter

Bývalý židovský hřbitov na jihozápadním okraji lesoparku prochází od září proměnou. Náletové dřeviny a trní zhotovitel, společnost EKO Broumovsko, za pomoci těžké techniky odstranil a na ploše někdejšího pohřebiště ponechal pouze vzrostlé lípy. Ty prohlédl profesionální arborista a následně provedl odstranění rizikových větví.

V říjnu a listopadu proběhne samotná revitalizace pietního místa – srovnání terénu, obnova ohradní zídky v symbolické výšce a nová výsadba zeleně, zejména keřů a květin. Do konce listopadu by měly být úpravy hotové a s nimi i závěrečná fáze revitalizace lesoparku nad Jizerou. Přes zimu by pak měla proběhnout architektonická soutěž o návrh nového pomníku, který bude důstojnou připomínkou pohřebiště.

Revitalizace židovského hřbitova je společným projektem města, Nadačního fondu ŠKODA AUTO a Židovské obce v Praze a vzhledem k povaze místa je realizován s maximální citlivostí. (Martin Weiss, *Kamelot*)

Mladá Boleslav koupí od soukromého majitele chátrající historickou vodárenskou věž ve Vodkově ulici. Do budoucna by ji mohla s využitím dotací zrekonstruovat a zachránit před dalším znehodnocováním. O nákupu památkově chráněné věže za 3,4 milionu korun měli zastupitelé rozhodovat na jaře, bod byl ale z programu březnového jednání stažen. Dnes zastupitelé schválili nákup věže za dva miliony korun.

„Koupí této historické budovy městem by se zvýšila pravděpodobnost, že město věž opraví, což vzhledem k situaci současných vlastníků se jeví méně reálné. Věž je jednou z dominant při pohledu na historické centrum města od západ,“ uvedl magistrát v návrhu pro dnešní zastupitelstvo.

Město prodalo věž v roce 2001 soukromému majiteli, který ji později prodal společnosti Comenius private invest. V roce 2019 začalo město usilovat o zpětné odkoupení. Původní cena 4,2 milionu korun se vyjednávacím snížila na 3,9 milionu korun, později na 3,4 milionu korun. V srpnu radní města rozhodli, že věž koupí za dva miliony korun, majitel s cenou souhlasil. Podle znaleckého posudku, který si město nechalo zpracovat, je hodnota 780 tisíc. Rekonstrukci objektu by magistrát později mohl hradit z programu integrovaných teritoriálních investic (ITI).

Vodárenská věž je nejstarší kamennou vodárenskou věží navrženou Pavlem Ignácem Bayerem. Původní kamenná věž z poloviny 16. století se v roce 1721 zřítla. Současná věž má tvar komolého kužele a pět pater, z toho dvě v podzemí. Při rekonstrukci v roce 1874 byl mimo jiné vyměněn starý rezervoár za tlakovou nádobu, do níž vodu čerpal parní stroj. Nový vodovod byl spuštěn v roce 1874. (Archiweb.cz)

Albrecht Václav Eusebius z Valdštejna
(* 14. září 1583 v Heřmanicích u Jaroměře, † 25. února 1635 v Chebu)

V září 2023 uplyne již 440 let od narození vévody frýdlantského a meklen-burského, významného císařského vojevůdce a politika Albrechta z Valdštejna.

Narodil se v Heřmanicích nedaleko Jaroměře, v rodině zchudlého šlechtice. Vzdělání získal na protestantských školách, nejprve v Košumberku, později na gymnáziu v Goldbergu. Od roku 1599 navštěvoval univerzitu v Altdorfu, kterou ale musel v roce 1600 pro výtržnictví opustit. Poté se, jak bylo tehdy u šlechtických kavalírů zvykem, vydal na studijní cestu po Evropě. Po svém návratu se nechal najmout jako praporčík pro vojenské tažení císaře Rudolfa II. proti Turkům a uherským povstalcům. Zde si vysloužil povýšení na hejtmana.

Zhruba v této době dochází v jeho životě k zásadnímu rozhodnutí, přestupuje na katolickou víru. Od roku 1608 byl hejtmanem ve službách arcivévody Matyáše Habsburského. V roce 1609 se oženil a získal tak rozsáhlé statky na Moravě. V době stavovského povstání se přidal na stranu císaře. Stal se plukovníkem císařských vojsk, což odstartovalo jeho vojenskou i politickou kariéru. V roce 1623 se podruhé oženil. Tímto sňatkem získal politické konexe a podporu u císařova dvora. Jeho frýdlantské panství bylo povýšeno na vévodství. V roce 1625 se ujal vedení císařských vojsk a byl jmenován generalissimem. Armáda pod jeho velením šla od vítězství k vítězství.

Ve svých rukou soustředil značnou moc. Ve Vídni proti němu dvorští politici proto intrikovali a snažili se o jeho odvolání. Císař nakonec jejich naléhání podlehl. Po roce jej ale musel povolát zpět, protože císařská armáda prohrávala. Valdštejnovi se podařilo zastavit švédskou ofenzívu. Kvůli četným intrikám ale císař postupně ztrácel ve svého vojevůdce důvěru. Ve vojevůdce, který vyhrával, ale také tajně jednal s nepřáteli. Jeho odvážná politická hra skončila zavražděním, ke kterému došlo v Chebu 25. února 1634. Pohřben

byl ve valdickém kartuziánském klášteře. Po zrušení klášteřa bylo tělo uloženo do hrobky v Mnichově Hradišti.

Za svého života získal Valdštejn rozsáhlé území. Za ústřední sídlo svého vévodství si vybral Jičín. Plánoval z něho mít ekonomicky samostatné centrum s dvorem, úřady, školami, biskupstvím, kláštery a univerzitou. Využil svého vlivu a během třicetileté války zde zabezpečil klid a mír. Proto se mu říkalo Terra felix (Šťastná země).

Valdštejnovo jméno je spojeno s Jičínem již nastálo. Za jeho působení město vzkvétalo. I když jeho plány nebyly dokončeny, přes to se město dodnes pyšní objekty jeho italských architektů.

Každé dva roky se v Jičíně konají Valdštejnské slavnosti, v jejichž pořádání se Jičín střídá s Frýdlantem. V roce 2001 se v Jičíně konala konference Valdštejnovo město Jičín, minulost – budoucnost.

Život Albrechta z Valdštejna stále zajímá nejen historiky, ale i jiné umělce. Jeho postava se stala významným motivem literatury od období romantismu (Friedrich Schiller) až po současnost. Hodnocení jeho života v těchto dílech bývá různé. Studie o něm napsali např. historikové Josef Pekař, Josef Janáček, Josef Polišenský, Josef Kollman nebo německý historik Christoph Kampmann. Jeho život ale lákal a stále láká i romanopisce. Valdštejnovi a jeho životním osudům se ve svých knihách věnovalo mnoho českých autorů. Za všechny jmenujme např. Jaroslava Durycha, Oldřicha Daňka, Jindřicha Francka, Jana Bauera, Jaroslavu Černou nebo Vladimíra Přibského.

Knihovna Václava Čtvrťka v Jičíně vytvořila v katalogu na svých webových stránkách kolekci nazvanou Valdštejn v literatuře. Na adrese

<https://katalog.knihovna.jicin.cz/#!/record-collections> najdete na jednom místě soustředěné všechny knihy o Valdštejnovi, které se nacházejí ve fondu jičínské knihovny.

/ Iva Rodrová, Jičínský zpravodaj

pozdní sběr

TŘI SESTRY

JEMNOSTPÁN
KRAKONOŠ
uvádí:

V LEGENDÁRNÍ POKLESLE HUDEBNĚ-ALKOHOLICKÉ SHOW
NANEJVYŠ STŘEDOEVRÓPSKÉ ÚROVNĚ

7. 10. 2023 SOBOTA od 20 hodin **Bozkov** www.obecbozkov.cz

Autobus Semily náměstí – 19.30 hodin / zpět po konci akce

Předprodej: Informační středisko Semily • Informační středisko Železný Brod
Obecní úřad Bozkov, tel.: 724 180 473 • Turnov trafikla U Vildy • síť [TICKETSTREAM](https://www.ticketstream.cz)

CENA V PŘEDPRODEJI 590 Kč / CENA NA MÍSTĚ 650 Kč

Easy R&A HOST: **Synové výčepu** + afterparty DJ BALY

#

právě vyšlo nové **SORRY**

trosečník – kulturně-společenský e-zin * vydavatel a redaktor: M. Fefík Podobský
fefik.sorry@seznam.cz * nechcete-li e-zin dostávat, dejte vědět!
všechna čísla naleznete na internetu: *knihovna.jicin.cz/regionalni-zpravodaj*